

آیا می‌دانستید با عضویت در سایت جزوه بان می‌توانید به صورت رایگان جزوات و نمونه

سوالات دانشگاهی را دانلود کنید؟؟

فقط کافیست روی لینک زیر ضربه بزنید

[ورود به سایت جزوه بان](#)

Jozveban.ir

telegram.me/jozveban

sapp.ir/sopnuu

جزوات و نمونه سوالات پیام نور

@sopnuu
jozveban.ir

بسم الله الرحمن الرحيم

نام درس: روانشناسی اجتماعی

مؤلف: دکتر یوسف کریمی

تعداد واحد: ۲ واحد رشته علوم تربیتی

تهیه کننده: فاطمه پور شهبازی ، عضو هیئت علمی مرکز سیرجان

فاطمه پور شهبازی عضو هیئت علمی مرکز سیرجان

هدف کلی درس:

آشنائی دانشجویان با اصول و مفاهیم بنیادی علم
روانشناسی اجتماعی و بعضی از مسائل مورد بحث این
علم و کاربرد آنها در اجتماع

جایگاه درس در رشته:

این کتاب شامل ۲ واحد تخصصی نظری در رشته علوم تربیتی می باشد.

گفتار اول:

تعریف، تاریخچه و روشهای تحقیق در روانشناسی اجتماعی

هدف کلی درس :

آشنائی با تعریف و زمینه تاریخی علم روانشناسی
اجتماعی و شناخت ویژگیهای روش تحقیق در این علم

تعریف روانشناسی اجتماعی از نظر اتوکلاين برگ

مطالعه رفتار فرد در وضعیت گروهی

تعریف آلپورت از روانشناسی اجتماعی

درک و فهم چگونگی تاثیر حضور واقعی، تصویری یا تلویحی دیگران بر روی افکار، احساسات و رفتار افراد

تعریف سومی از روانشناسی اجتماعی

علم مطالعه رفتار فرد در وضعیت گروهی یا مطالعه

علمی تعامل و روابط متقابل انسانها

تشابه روان شناسی اجتماعی با سایر شاخه های علمی

روان شناسی اجتماعی مدت ها پس از آغاز به عنوان
بخشی از جامعه شناسی شناخته می شد و آمیخته
گیهائی با سایر علوم چون قوم شناسی و روان شناسی
عمومی دارد

تفاوت روانشناسی عمومی با جامعه شناسی

جامعه شناسی علم مطالعه گروه ها می باشد و به فرد نظر ندارد ولی روانشناسی اجتماعی رفتار فرد را در گروها بررسی می کند.

تفاوت روانشناسی اجتماعی با قوم شناسی

علیرغم تشابه زیاد این دو رشته روان شناسی اجتماعی علمی تراز قوم شناسی است و در تحقیقات خود از روش های علمی و تحقیقات کنترل شده بیشتری استفاده می کند در صورتیکه قوم شناسی عمدتاً جنبه توصیفی دارد.

تفاوت روانشناسی اجتماعی با روان شناسی عمومی

به نظر کلاین برگ تفاوت این دو رشته در موضوعات آنهاست بطوریکه روانشناسی اجتماعی به اجتماعی ترین پدیده ها می پردازد و روانشناسی عمومی به پدیده های با ماهیت فردی بیشتر توجه دارد.

سیر تاریخی روان شناسی اجتماعی

این رشته با افلاطون و ارسطو شروع می شود از قرن ۱۵ به بعد با فیلسوفانی مانند:

ملس ها بز ، ژان ژاک روسو ادامه می یابد و با انجام اولین آزمایش توسط نورمن تریپلت در سال ۱۸۹۷ به عنوان یک رشته جدید علمی معرفی می شود.

موضوع آزمایش تریپلت

او بر روی تاثیر رقابت جمعی بر رفتار فرد مطالعه می کرد.

اولین کتابهای روانشناسی اجتماعی

اولین کتابهای این رشته بطور همزمان بوسیله ادوارد
رابین با عنوان روانشناسی اجتماعی و مقدمه ای بر
روان شناسی اجتماعی توسط ویلیام مک دوگال در
سال ۱۹۰۸ منتشر شدند.

ویژگیهای فعلی روان شناسی اجتماعی

به نظر کلاین برگ این رشته دارای سه ویژگی می باشد.
تجربی ، تطبیقی و کاربردی است.

ویژگی های روش علمی

الف: جبر گرائی علمی

ب: استفاده از روش تجربی

ج: تعریف عملیاتی مفاهیم

د: عینیت داشتن

هدف روش علمی

الف: کشف روابط بین پدیده ها

ب: تبیین و توضیح روابط

ج: پیش بینی و کنترل رویدادها

انواع روش های تحقیق

الف: تحقیق آرشیوی

ب: تحقیق زمینه یابی

ج: تحقیق میدانی

د: آزمایش طبیعی

ه: آزمایش میدانی

و: تحقیق آزمایشگاهی

گفتار دوم

نظریه های در روان شناسی اجتماعی

هدف کلی درس:

آشنایی با نظریه های مختلف در روانشناسی اجتماعی
و نحوه توجیه پدیده های طبیعی در چهار چوب این
نظریه ها

تعریف نظریه

چهار چوبی از مجموعه قوانین علمی که به شکل نظام دار با یکدیگر درارتباط هستند و معمولاً به تبیین ، پیش بینی و کنترل رویدادهای اجتماعی می پردازد.

انواع نظریه های روان شناسی اجتماعی

۱- نظریه های محرک پاسخ

۲- نظریه های شناختی

۳- نظریه میدانی

۴- نظریه روان کاوی

۵- نظریه نفش

جنبه های مهم نظریه محرک . پاسخ

در این نظریه برای تبیین رفتارهای اجتماعی بر روی عوامل زیر تاکید می شود:

تقلید ، تقویت ، یادگیری اجتماعی ، تبادل اجتماعی

فرضیه بنیادی نظریه گشتالت

کل چیزی بیش از اجزاء مجموعه خود است و به عبارت دیگر رفتار حالتی یک پارچه و هدفدار دارد.

تعریف پدیدار شناختی

پدیدار شناختی مفهوم کلیدی در نظریه گشتالت است.
و به معنای مجموعه ادراکات ، باورها و درک و فهم
فرد از محیط بیرونی میباشد

تعریف نظریه اسناد

مفروضه دیگر نظریه گشتالت است و به معنای تبیین
های علی که فرد از رفتار خود دارد ، می باشد یعنی او
رفتارهای خود را به ویژگیهای درونی با محیط بیرونی
نسبت می دهد.

مفروضات اصلی نظریه میدانی

این نظریه توسط کورت لوین ارائه شده و فرض بنیادی آن، این است که رفتار انسان (B) تابعی است از ویژگیهای شخص و محیط اطراف او

$$B = F(P, E) \quad (E)$$

تعریف فضای زندگی

بنیادی ترین اصطلاح در نظریه میدانی است و به معنای خود شخص و محیط به صورت مجموعه ای متقابل و وابسته می باشد که همه رویدادهای روان شناختی تابعی از آن می باشند.

اصطلاح های مهم نظریه میدانی

۱- اینجا و اکنون: رویدادهای روانشناختی باید بر اساس شرایط زمان حال تبیین شوند و علت تاریخچه ای برای آنها قابل قبول نیست.

۲- نظام تنش: نیازهای روان شناختی که ارضاء نشوند موجب ایجاد تنش در فرد می شوند.

مراحل رشد روانی در نظریه روان کاوی

۱- مرحله دهانی

۲- مرحله مقعدی

۳- مرحله آلتی

۴- مرحله جنسی

اجزاء تشکیل دهنده شخصیت در نظریه روانکاوی

- ۱- نهاد که معرف غرایز و تمایلات فردی
- ۲- خود که معرف واقعیت های اجتماعی است
- ۳- فراخود که نشان دهنده ایده آلهای و اصول اخلاقی است

نظریه نقش

نقش عبارت است از مجموعه ای از رفتارها و کارکردهای فرد در یک زمینه اجتماعی مشخص. نظریه نقش به بررسی تاثیر انتظارات نقش ها و تعارضات آنها در رفتار اجتماعی می پردازد و بیشتر یک نظریه جامعه شناختی است.

گفتار سوم

رفتار در گروه ها

هدف کلی فصل:

آشنائی با مفهوم گروه از نظر روان شناسی اجتماعی ،
چگونگی شکل گیری ، ویژگیها و عملکردهای آن

تعریف گروه

دو فرد یا بیشتر که با هم تعامل دارند به نحوی که هر یک از آنها می تواند در دیگران تاثیر گذاشته و از آنها تاثیر بپذیرد

تفاوت گروه یا انبوهه

انبوه‌ها مجموعه‌ای از افراد می‌باشند که در کنار یکدیگر هستند ولی با یکدیگر تعامل ندارند مانند: افراد داخل یک آسانسور در صورتیکه در گروه افراد با یکدیگر تعامل دارند.

اثرات گروه تماشاچیان بر فرد

گروه تماشاچی اثرات متفاوتی بر جای می گذارد از یک طرف می تواند موجب احساس ترس، نگرانی و اضطراب و کاهش عملکرد شود و در بعضی موارد موجب ایجاد انرژی اضافی و افزایش سطح عملکرد می شود مثلاً در استادایوم های ورزشی

عوامل موثر بر تاثیر و نفوذ اجتماعی تماشا چیان

۱- تعداد افراد تماشاچی

۲- نیرومندی پایگاه اجتماعی افراد تماشاچی

۳- بلا واسطه بودن تماشا چیان

الگوی انگیزشی تاثیر گروه تماشاچی

اثرات دوگانه گروه تماشاچی در این الگو توسط زایونک
نک بدین صورت تفسیر می شود که گروه منبع انگیزش
است و در مورد رفتارهایی که فرد به آن مسلط است
موجب افزایش عملکرد و در رفتارهایی که تسلط وجود
ندارد موجب کاهش عملکرد می شود.

نمودار الگوی انگیزشی زایونک

تأثیر تماشاچیان

در این حالت رقابت ایجاد میشود. اگر گروه همکوش کمی بهتر از فرد عمل کند رفتار فرد نیز بهتر می شود اما اگر گروه همکوش بدتر با بسیار بهتر از او عمل کند تأثیر منفی بر عملکرد شخص بر جای می گذارد.

چگونگی بررسی گروهها

گروه ها را از چند جنبه می توانیم بررسی کنیم یکی بر حسب ترکیب گروه و دیگری بر حسب ساختار گروه. ترکیب گروه شامل اندازه و حجم گروه است و در ساختار گروه نظامهای ارتباطی گروه بررسی می شود.

شبکه های ارتباطی در گروه

الگوهای ارتباط موجود در گروه شبکه های ارتباطی را تشکیل می دهند که به شکل های زیر می توان آنها را نشان داد. در این شکلها نقطه ها نماینده موقعیت اشخاص و خطوط کانال های مجاز ارتباطی می باشند.

شکل Y

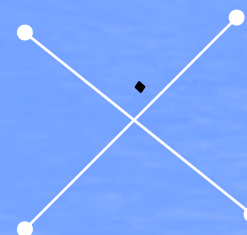
دایره

زنجیر

هم پیوند

فاطمه پورشهسواری عضو هیئت علمی مرکز سیرجان

ویژگی شبکه های ارتباطی مختلف

در شبکه ارتباطی چرخه فردی که در وسط است قدرت کنترل زیادی دارد و به شرط داشتن اطلاعات رهبر گروه خواهد بود. شبکه های ارتباطی زنجیری و Y سازمان متمرکز ایجاد می کنند و در ارتباطات دایره ای و هم و پیوندی افراد تقریباً نقش یکسان دارند.

تأثیر شبکه ارتباطی مختلف بر عملکرد گروه

شبکه های دایره ای و هم پیوند روحیه بالایی در همه افراد گروه ایجاد می کنند. موقعیت های مرکزی شبکه های چرخ زنجیری و Y ارضاء کننده بوده ولی موقعیت های کناری در این شبکه ها منحصر به تضعیف روحیه می شوند کار آمد بودن شبکه ها بستگی به تکلیف گروه دارد.

تعریف انسجام گروهی (cohesiveness)

ویژگی که در آن نیروهائی که اعضاء را برای ماندن در گروه ترغیب می کند بیشتر از نیروهائی است که آنها را به ترک گروه سوق می دهد.

عملکرد گروه در زمینه قضاوت و حل مسئله

معمولاً در گروه قضاوت افراطی تر می شود. ولی
راه حل‌های بهتری برای مسائل کشف می شود.

گروههای ویژه

در چند دهه اخیر عملکرد گروه در زمینه های آموزش و رواندرمانی مورد توجه قرار گرفته و گروه هایی مانند: گروه **It**، گروه های رویا رویی و آموزش حساسیت شکل گرفته اند.

گفتار چهارم

نفوذ اجتماعی و کنترل

هدف کلی فصل:

آشنایی با قضیه نفوذ اجتماعی ، ابعاد مختلف آن و
کنترل

تعریف نفوذ اجتماعی social influence

کوشش عمدی از جانب یک فرد یا یک گروه برای ایجاد
تغییر در عقاید یا رفتار دیگران و کنترل نقطه مقابل آن
است.

تعریف همنوائی (conformity)

تسلیم شدن به فشارهای غیر مستقیم گروه و تغییر
در رفتار فرد

عوامل موثر بر همنوایی فرد

- ۱- حجم گروه ، گروه‌های چهار نفری بیشترین تاثیر را دارند.
- ۲- اتفاق نظر و انسجام گروه با افزایش اتفاق نظر همنوایی نیز بیشتر می‌شود.
- ۳- تلقی فرد از افراد گروه به عنوان واحد های مجزاء

مفاهیم مخالف با همنوایی

الف: استقلال رای : رفتاری که تابع هنجارهای گروه نسبت

ب: ناهمنوایی: رفتاری که مخالف هنجارهای گروه است.

تأثير عوامل شخصيتی بر جريان همنوايي

افراد مستقل و خود . رهبر کمتر همنوا می شوند و در

افراد وابسته و ديگر . رهبر همنوايي بيشتر است

تعریف کنترل

کنترل یعنی توان هدایت ، بازداری یا اعمال قدرت در رفتار خود و یا دیگران ، احساس داشتن کنترل نقش مثبتی در بهداشت روانی ایفا می کند.

پیامدهای اعتقاد به کنترل داشتن

واکنش مثبت تر در فرد ایجاد می شود ، محیط کار لذت
بخش تر می شود ، بهداشت روانی افزایش می یابد.

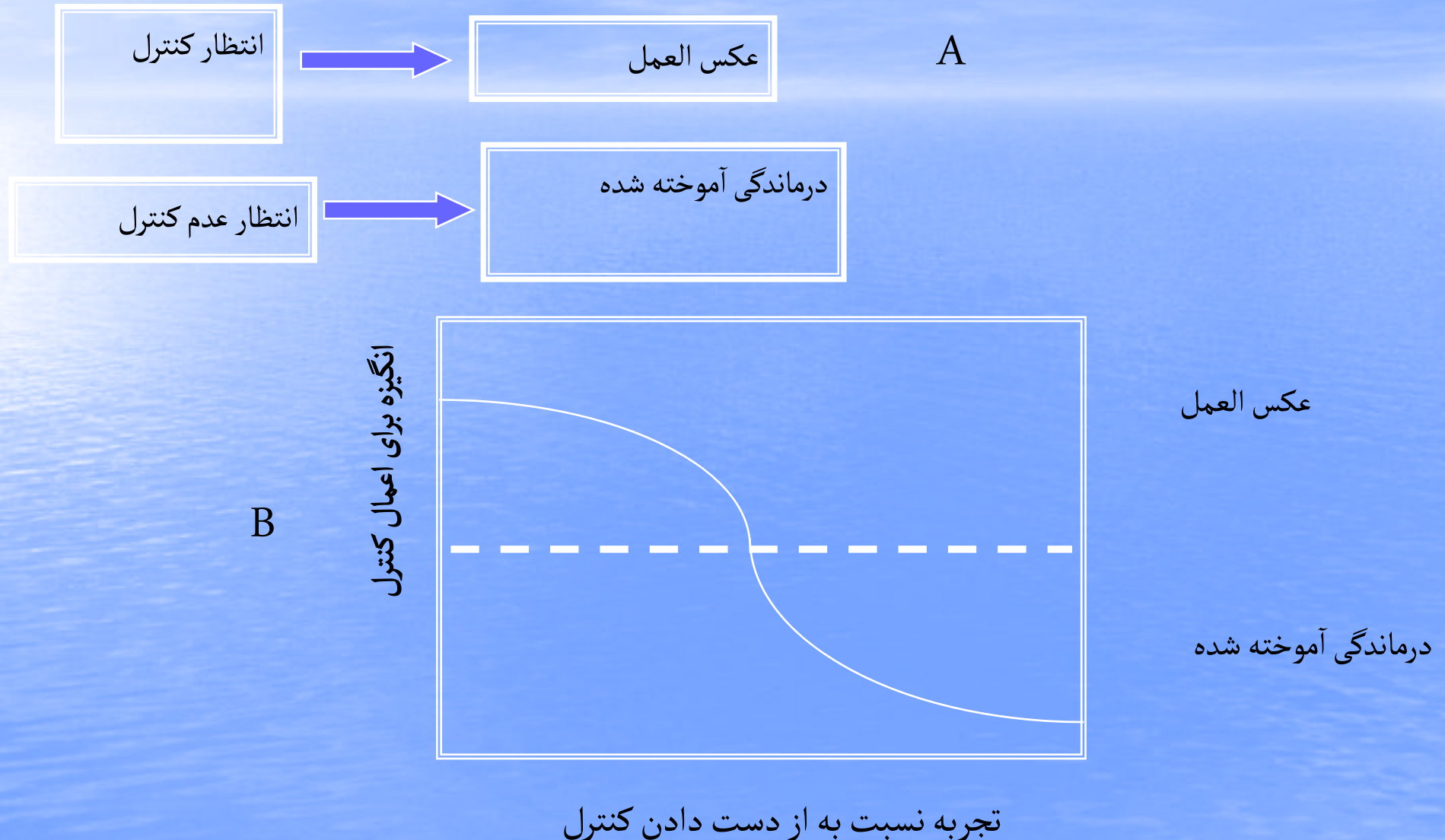
تعریف مکان کنترل

این مفهوم توسط راتر عنوان شد و به این معنی است که مردم عقیده دارند کنترل رویدادهای زندگی آنها یا توسط خودشان صورت می گیرد و یا توسط محیط خارج و براین اساس به دو دسته مکان کنترل درونی و مکان کنترل بیرونی تقسیم می شوند.

نتایج از دست کنترل

در صورتیکه فرد کنترلی بر محیط خود نداشته باشد عکس
العمل هایی مانند اقدام متقابل ، لجبازی و... نشان
می دهد و یا دچار درماندگی آموخته شده می شود.

چگونگی تغییر وضعیت از عکس العمل به درماندگی آموخته شده

نظریه سلیگمن درباره درماندگی آموخته شده

به نظر ایشان سه نوع نقض موجب این حالت می شود:

۱- نقض انگیزشی که در اثر آن تلاش برای یادگیری تازه

صورت نمی گیرد.

۲- نقض شناختی یادگیری صورت نمی گیرد.

۳- نقض عاطفی که علائم افسردگی بروز می کند.

تعريف وابستگی خود القائي

این حالت هنگامی پیش می آید که فرد در اثر گفته های دیگران بپذیرد که توانایی و کنترل ندارد.

گفتار پنجم

رهبری و مدیریت

فاطمه پورشهسواری عضو هیئت علمی مرکز سیرجان

هدف کلی فصل:

آشنایی با مفاهیم رهبری و فرمانبرداری و چگونگی تعامل
آنها

رهبری (leader ship)

مدیریت و رهبری یکی از جلوه های عملی نفوذ اجتماعی است که در طی آن یک شخص دیگران را تحت نفوذ خود گرفته و رفتار آنها را هدایت می کند.

روانشناسی اجتماعی و رهبری

روانشناسی اجتماعی تلاش می کند تا عواملی را که موجب می شوند يك فرد رهبر و مدیر موفق باشد را کشف کند و به همین جهت خصیصه های رهبران را مطالعه می کند.

خصیصه های مشترک در رهبران

براساس نتایج تحقیقات فقط چهار خصیصه به شرح زیر
در رفتار رهبران مشترک بوده است که آنها را خصیصه
های عمومی رهبری می دانند:

الف- هوش

ب- ابتکار

ج- شوخ طبعی

د- برون گرایی

رابطه بین هوش و رهبری

همبستگی مثبت بین هوش و رهبری موجود است. اما این رابطه زیاد بالا نیست ضریب همبستگی آنها بیش از ۵۰٪ گزارش نشده است.

خوشه رفتاری ویژه رهبران

این خوشه های رفتاری به وسیله استا گدیل به این صورت خلاصه شده اند:

سائق قوی برای مسئولیت پذیری ، پشتکار در تعقیب هدفها ،
ابتکار عمل ، اعتماد به نفس ، احساس هویت فردی ، تحمل
ناکامی ، ظرفیت سازماندهی بالا و توان نفوذ در دیگران

نظريه بزرگمرد

بر اساس این نظريه افراد برجسته رویدادهای مهم ملی یا جهانی رامی سازند. این رهبران دارای خصیصه های ذاتی و ویژه هستند که آنها را به دیگران مسلط می کند. معروفترین طرفدار این نظريه «توماس کار لایل» می باشد.

رابطه بین پیشرفت کشورها و رهبران

تحقیقات نشان داده اند که میزان پیشرفت کشورها با
میزان توانایی رهبران آنها همبستگی دارد و رهبران قوی
سبب شکوفائی و پیشرفت کشور خود می شوند.

نظريه روح زمان

براساس این نظريه در هر دوره ای عوامل و زمینه های اجتماعی خاص وجود دارند که آفريننده رهبران بزرگ است و وقتی این زمینه ها فراهم شود رهبري ظهور میکند .

نتایج مطالعات تحلیل عاملی در مورد ویژگی های رهبری

این تحقیقات دو عامل اصلی رهبری را که از یکدیگر
مستقل هستند بدست داده اند. عامل ملاحظه یا توجه
و عامل ابتکار سازماندهی

تعریف ملاحظه و توجه

ملاحظه نشان دهنده رفتارهایی مانند دوستی ، اعتماد
متقابل ، گرم بودن و احترام می باشد.

تعریف ابتکار سازماندهی

منظور از سازماندهی چگونگی رفتار رهبر در مورد مشخص کردن نوع رابطه خود با اعضای گروه ، سازمان دادن الگوها و کانالهای ارتباطی مشخص و تعیین شیوه و روشهای کار می باشد.

عوامل موثر بر کارایی رهبر

برای شناخت این عوامل نظریه اقتضایی فیدلر ارائه شده است. به نظر فیدلر رهبر کسی است که هدایت و هماهنگی گروه به عهده اوست و اثر بخشی او هم به ویژگی های فردی و هم به شرط محیطی وابسته است.

آیا می‌دانستید با عضویت در سایت جزوه بان می‌توانید به صورت رایگان جزوات و نمونه

سوالات دانشگاهی را دانلود کنید؟؟

فقط کافیست روی لینک زیر ضربه بزنید

[ورود به سایت جزوه بان](#)

Jozveban.ir

telegram.me/jozveban

sapp.ir/sopnuu

جزوات و نمونه سوالات پیام نور

@sopnuu
jozveban.ir

عناصر نظريه اقتضائي فيدلر

این نظریه دارای چهار جزء است:

۱- شخصیت رهبر (تکلیف محور یا رابطه محور)

۲- روابط رهبر . عضو

۳- ساختار تکلیف

۴- قدرت مقام رهبری

الگوی اقتضائی در رهبری ۱

میزان کنترل موقعیتی	ویژگیهای گروه و تکلیف	اثر بخشترین سبک رهبری
بالا	دوست داشتن رهبر ، هدفهای روشن ، تکلیف مشخص ، رهبردارای نفوذ	تکلیف محور و دستوری

الگوی اقتضایی در رهبری ۲

میزان کنترل موقعیتی	ویژگیهای گروه و تکلیف	اثر بیشترین سبک رهبری
متوسط	دوست داشتن رهبر ، ساختار تکلیف غیر واضح نفوذ رهبر کم ، دوست نداشتن رهبر ، و بی اعتمادی ، تکلیف ساختار روشن و نفوذ رهبر بر اعضاء	رابطه . محور

الگوی اقتضایی در رهبری ۳

میزان کنترل موقعیتی	ویژگیهای گروه و تکلیف	اثر بخشی ترین سبک رهبری
ضعیف	دوست نداشتن رهبر و بی اعتمادی به او ، تکلیف مبهم و نامشخص ، نفوذ کم رهبر	تکلیف محور و دستوری

قضاوت در مورد رهبری

مردم برای قضاوت در این مورد مهم هم عملکرد رهبر را در نظر میگیرند و هم شیوه عمل او را. زمانیکه رهبر عملکرد خوبی داشته باشد و شیوه او هم درست و عادلانه شباشد در مورد او قضاوت مثبت می شود.

واکنش پیروان نسبت به رهبری

انتظارات مردم از یک رهبر انتخابی نسبت به رهبر انتصابی بیشتر است و احساس مسئولیت هم نسبت به او بیشتر است. رهبران زن کم نفوذ تر تصور می شوند. اما در صورت شکست نسبت به رهبران مرد قضاوت ها منفی تر می شود.

پویایی در فرایند رهبری

رهبری یک فرایند ایستا نیست بین رهبر و پیروان تعامل مداوم وجود دارد. رویدادها و سبکهای رهبری نیز هیچکدام ایستا نیستند و قابل تغییر می باشند.

مقیاس LBDQ leader behavior description questionnaire

این مقیاس پرسشنامه ارزیابی و توصیف رهبر است که به وسیله دانشگاه ایالتی اوهایو طراحی شده است و حاوی سؤالاتی در مورد دو بعد ملاحظه و ابتکار سازماندهی است که توسط اعضاء گروه پاسخ داده می شود.

گفتار ششم

اطاعت و فرمان برداری

فاطمه پورشهسوارى عضو هیئت علمى مرکز سیرجان

اطاعت و فرمان برداری

هدف کلی فصل:

آشنایی با مفهوم و عوامل موثر بر اطاعت و فرمانبرداری و
روشهای جلب اطاعت.

موضوع بحث اطاعت و فرمانبرداری

آیا انسان چگونه تحت چه شرایط و به چه قیمتی حاضر
به فرمانبرداری و اطاعت از دیگران است؟
آیا انسان در برابر دستور حالت انفعال دارد؟

آزمایش میلگرام

این آزمایش توسط میلگرام در دانشگاه ییل بر روی ۴۰ نفر داوطلب مرد انجام گرفت و هدف آن کشف مراحل اطاعت از دستور حتی در صورت صدمه به فرد مقابل بود.

عوامل موثر بر اطاعت

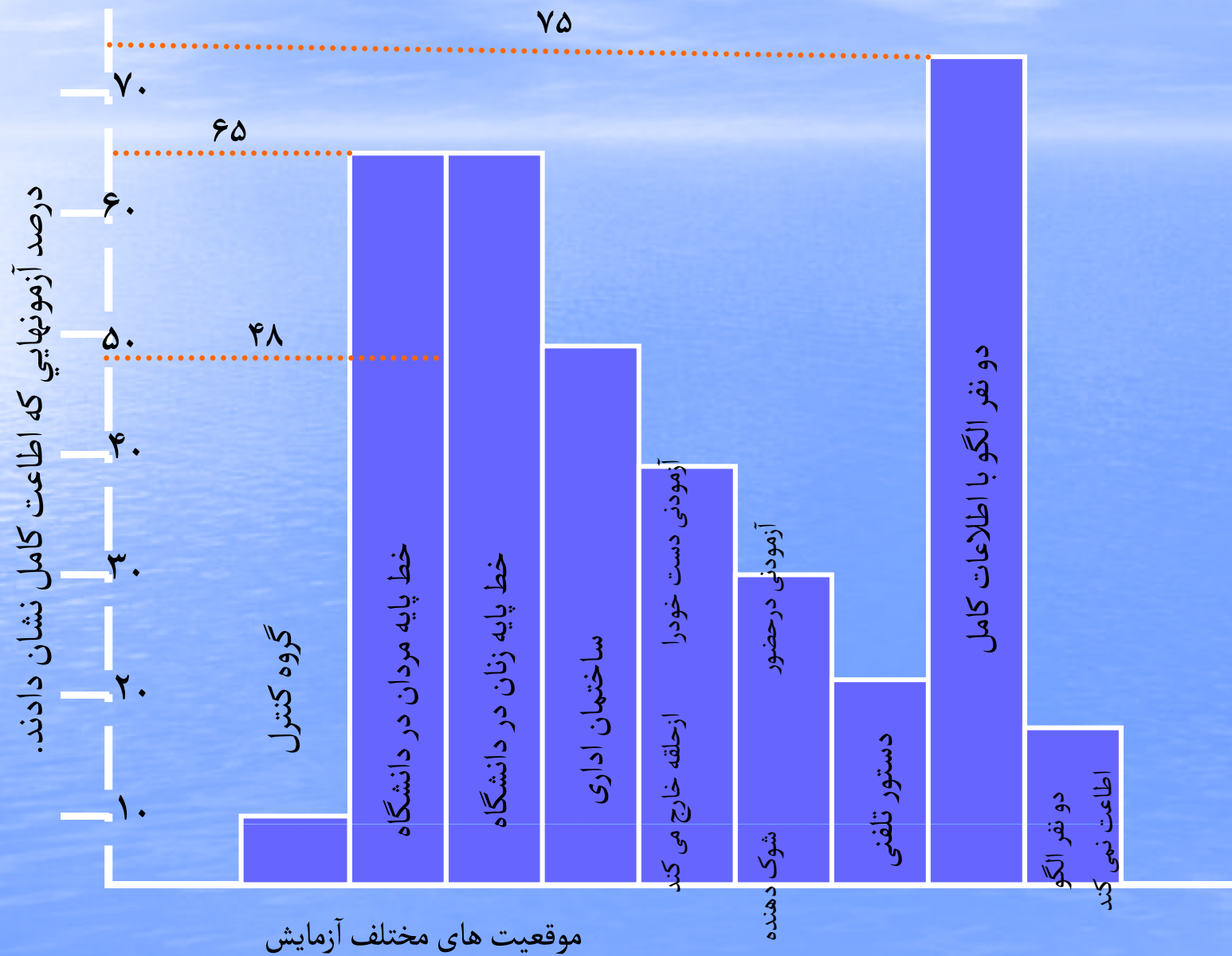
الف: وضعیت قربانی

ب: حضور یا عدم حضور دستور دهنده در صحنه

ج: اعتبار موسسه

د: وجود سرمشق یا الگو

نمودار نتایج آزمایش میلگرام

انتقادات مربوط به آزمایش میلگرام

- ۱- به دام انداختن آزمودنی
- ۲- محظوریت اخلاقی
- ۳- وجود ضربه گیرهای مختلف
- ۴- نظارت
- ۵- تاثیر قدرت و ایدئولوژی
- ۶- شباهت آزمایش به وضعیت طبیعی

اطاعت در موقعیت های آزمایشی و طبیعی

نتایج تحقیقات نشان داده اند که در موقعیت های طبیعی میزان اطاعت بیشتر می شود.

روشهای جلب اطاعت

- ۱- جا پا بازکردن
- ۲- جبران خدمت
- ۳- احساس گناه
- ۴- روشن به مرگ بگیر تا به تب راضی شود
- ۵- شوت کوتاه

گفتار هفتم

رفتار ناظران در موقعیت های اضطراری

فاطمه پورشهسوارى عضو هیئت علمى مرکز سیرجان

رفتار ناظران در موقعیت های اضطراری

هدف کلی فصل:

آشنایی با جنبه های گوناگون رفتار تماشاچیان در یک

موقعیت اضطراری

طرح موضوع

در حالت‌های اضطراری مثلاً تصادف ، رخ دادن یک حادثه و
مواردی از این قبیل افرادی که شاهد این صحنه هستند
تا چه حد حاضر به کمک می شوند انسانها چقدر براساس
نوع دوستی عمل می کنند؟

ماجرای کیتی جنووویس

کیتی دختر جوانی که در برگشت از محل کار خود مورد
حمله مردی قرار گرفت و به قتل رسید. به مدت نیم
ساعت او در خواست کمک می کرد و حداقل ۳۰ نفر
شاهد صحنه بودند ولی هیچکس به او کمک نکرد.

ریشه یابی مسئله جنوویس

این موضوع و موارد مشابه تحت تاثیر ۴ عامل قرار می گیرد:

۱- تهدید کتته بودن موقعیت

۲- حالت فرد قربانی

۳- وضعیت فرد ناظر

۴- پیچیدگی جامعه

ویژگی های موقعیت اضطراری

- آسیب زا بودن موقعیت برای دخالت کننده
- تازگی موقعیت و غافلگیر شدن ناظرین
- لزوم آشنایی ناظران به راههای مختلف و سرعت اکشن
- غیر منتظره بودن موقعیت

عوامل موثر بر وضعیت فرد ناظر در موقعیت اضطراری

۱- غفلت جمعی

۲- پخش مسئولیت

وضعیت فرد نیازمند به کمک

عواملی مانند: جنس ، سن ، نژاد و حالت فرد نیازمند بر
روی ناظران تاثیر می گذارد.

مقایسه جوامع ساده و پیچیده در مورد نوع دوستی

با افزایش جمعیت و پیچیده تر شدن جوامع علاقه های
انسانی و تمایل به کمک به دیگران کاهش می یابد

دلایل کاهش نوع دوستی با افزایش جمعیت

در شهرهای بزرگ فرد با محرکهای زیادی روبرو می شوند
(اضافه بار) و پردازش همه این اطلاعات برای آنها
مقدور نیست بنا براین مطالب اولویت بندی می شوند
و به مکانیسم های جداسازی متوسل می شوند.

تفاوت های فرهنگی در نوع دوستی

عوامل فرهنگی در رفتارهای نوع دوستانه تاثیر دارند.

فرهنگهای مبتنی بر همکاری و مسئولیت پذیری نوع

دوستی بیشتری ایجاد می کنند تا فرهنگهای مبتنی بر

رقابت

گفتار هشتم

اخلاق و ارزشهای اخلاقی

فاطمه پورشهسواری عضو هیئت علمی مرکز سیرجان

هدف کلی فصل:

آشنایی با نظرات چهار دیدگاه مهم درباره معنا و مفهوم
، شاخص ، چگونگی شکل گیری روش تحقیق و آموزش
مفاهیم اخلاقی

طرح موضوع

اخلاق و ارزشهای اخلاقی و شکل گیری آنها از مباحث مهم روانشناسی اجتماعی می باشند و مکاتب مختلف نسبت به آن دیدگاههای متفاوتی دارند که در این فصل مورد بحث واقع شده اند.

عامل اصلی در بحث اخلاق

دیدگاه‌های فلسفی نسبت به ماهیت انسان عامل اصلی
بحث اخلاق را تشکیل می‌دهد.

دیدگاه‌های فلسفی مختلف نسبت به ماهیت انسان

۱- انسان به طور فطری موجودی نیک سیرت است

۲- انسان به طور فطری موجودی بد سیرت است

۳- انسان به طور فطری نه بد است و نه خوب

دیدگاه بد سرشت بودن انسان

این دیدگاه که به مکتب « گناه نخستین » نیز معروف است انسان را موجودی ذاتاً شرور ، حشن و حقیر می داند. که جامعه باید او را هدایت و ارشاد کند. توماس هابز نماینده این مکتب است .

روانکاوی و اخلاق

در روانکاوی اخلاق همان فراخود می باشد. فراخود نیروی بازدارنده ای در ضمیر انسان است که رفتار انسان را هدایت می کند.

شاخص اخلاق در روانشناسی

وجود احساس گناه در مقابل خطاها نشان دهنده اخلاق
در فردمی باشد.

رشد اخلاق در کودکان

به نظر روانکاوی اخلاق در اثر فرایندهای همانند سازی شکل میگیرد و بیشتر ارزشهای اخلاقی تا حدود سنین ۵-۶ سالگی کامل شده اند.

روش تحقیق در اخلاق

تحقیق در این حوزه به اندازه گیری احساس گناه متمرکز است.

روش آموزشی اخلاقی از نظر نوافرویدیها

موضوع ثبات ویژگی های شخصیت برای این محققین
مورد توجه نیست و پیشنهاد می کنند برای شکل گیری
وجدان ابتدا کودک در موقعیت های وسوسه انگیز قرار
گرفته و از ارتکاب خطاء جلوگیری شود.

دیدگاه نیکو سیرت بودن فطری انسان

این مکتب اعتقاد دارد که انسان بطور فطری پاک و خوش سیرت می باشد و به سوی خوبی ها گرایش دارد. روسو ، پیازه گلبرگ جزء صاحب نظران این دیدگاه می باشند.

تعریف اخلاق در این مکتب

اخلاق یعنی قضاوت آگاهانه درمورد خوبی یا بدی اعمال
است.

شاخص اخلاق

توانایی انجام قضاوت شاخص اخلاق در این مکتب می
باشد.

رشد اخلاق

براساس نظرات مکتب رشدی .شناختی اخلاق طی مراحل
پیوسته متناسب با رشد شناختی و عقلی شکل می گیرد

نظریه بیازه در باره رشد اخلاق

رشد اخلاق دارای دو مرحله است:

۱- مرحله متابعت

۲- مرحله استقلال

مرحله متابعت

ویژه ۹-۶ سالگی است. در این مرحله کودک از دستورات
بزرگترها اطاعت می کند. گفته بزرگترها درباره خوب یا
بد بودن قطعی و موردتایید می باشد و ویژگی مهم این
مرحله عینی گرایی است.

ابعاد عینی گرایي

بی توجهی به قصد و نیت
.اعتقاد به عدالت طبیعی
.تاکید بر تنبیه کیفری

مرحله استقلال اخلاقی

در این مرحله که از سن ۱۲ سالگی شروع می شود کودک وارد مرحله تفکر انتزاعی می شود او می تواند ارزیابی صحیحی از اعمال و رفتارها داشته باشد و به انگیزه و نیت اعمال توجه می کند و به استقلال فکری و در نتیجه استقلال اخلاقی از بزرگترها تامل می شود.

عوامل موثر در ایجاد استقلال اخلاقی

به نظریه بازی نقش مهمی در صعود کودکان به مرحله
استقلال اخلاقی دارد

روش تحقیق پیاژه در اخلاق

داستان های مختلفی به کودک ارائه می شود و به دنبال آن سؤالاتی به صورت شفاهی یا کتبی پرسیده می شود و باتجزیه و تحلیل این پاسخها میزان رشد اخلاقی کودک مشخص می شود.

نظریه رشد اخلاقی کلبرگ

در این نظریه رشد اخلاقی دارای مراحل زیر است و تا سن ۲۵ سالگی ادامه می یابد:

۱- دوره پیش اخلاقی

۲- دوره تسلیم به قوانین عرفی

۳- دوره پس عرفی

دوره پیش اخلاقی یا پیش عرفی

در این دوره رفتارهای کودک توسط فرایندهای بیرونی کنترل می شود و دارای دو مرحله می باشد :

۱- جهت گیری اجتناب از تنبیه و اطاعت محض ۴-۱۰

سالگی

۲- نفع پرستی و لذت طبعی وسیله ای ۱۳-۱۰ سالگی

دوره اخلاق عرفی

این دوره با تسلیم و اطاعت از قواعد و انتظارات دیگران از قبیل خانواده همراه است و دارای دو مرحله می باشد:

۱- گرایش به پسر خوب . دختر ناز بودن

۲- گرایش به قانون و نظم و وظیفه شناسی

دوره اخلاق پس عرفی

رفتارها توسط فرایندهای درونی و بر مبنای اصول اخلاقی
جهانی و بدون در نظر گرفتن واکنشهای گروهها و افراد
قضاوت می شود. و دارای دو مرحله می باشد:

- ۱- جهت گیری به سوی قراردادهای اجتماعی دموکراتیک
- ۲- گرایش به اصول اخلاقی جهانی

روش تحقیق کلبرگ در اخلاق

در روش کلبرگ از طرح داستان‌هایی با موضوع تردید اخلاقی
یا معماهای اخلاقی برای سنجش سطح اخلاقی فرد
استفاده می‌شود

روش آموزش اخلاق از نظر کلبرگ

۱- برانگیختن تعارضهای اخلاقی واقعی

۲- ارائه شیوه تفکر مرحله بالاتر

۳- استفاده از روشهای تشویق و تنبیه

دیدگاه نه بد و نه خوب بودن ذاتی انسان

در این دیدگاه انسان مانند لوح سفیدی است که چیزی
بر روی آن نوشته نشده است جامعه و محیط ویژگی
های او را تعیین می کنند. جان لاک از صاحب نظران این
دیدگاه می باشد.

نظر این دیدگاه نسبت به اخلاق

۱. اخلاق امری است نسبی

۲. ارزشهای اخلاقی براساس اصول یادگیری آموخته می شوند

۳. رشد اخلاقی مراحل مشخصی ندارد

شاخص اخلاق در این دیدگاه

مقاومت در برابر وسوسه و خودداری از ارتکاب عمل خطا
شاخص اخلاق می باشد.

رشد اخلاق در این دیدگاه

کودک در بدو تولد عاری از هر گونه ارزش و رفتار اخلاقی است و خصیصه تهفته ای در او وجود ندارد که شکوفا شود. و او در مسیر زندگی خود (بدون وجود مرحله خاصی) این ارزشها را می آموزد.

اخلاق در مذهب

اخلاق هسته مرکزی مذاهب می باشد و هدفی است که موجب سعادت دنیا و آخرت می شود حتی توافق عمومی هم تغییری در آن نمی دهد.

نظر اسلام نسبت به ماهیت انسان

انسان موجودی دوبعدی مادی و معنوی می باشد. همه
کمالات را بالقوه دارد. او از یکسو خلیقه الله و دارای
سرشت الهی است و از سوی دیگر میتواند ستمگر، نادان
و ناسپاس باشد

تعریف اخلاق در مذهب

انجام کار نیک و دوری از کار زشت با داشتن آزادی و اختیار

شاخص اخلاق در مذهب

ایمان شاخص اخلاق است و دارای سه وجه نیتی ، گفتاری
و عملی می باشد.

بعضی از اخلاق حسنه در اسلام

- ۱- اقامه نماز
- ۲- ایمان به خدا و پیامبر (ص)
- ۳- جهاد
- ۴- پرداخت زکوه و اتفاق
- ۵- راستگویی و فروتنی
- ۶- تدبر و اندیشه
- ۷- توکل به خدا
- ۸- عفت و پاک دامنی

رشد اخلاق از نظر اسلام

حد و مرز و یا سن مشخصی برای تکامل اخلاقی دیده نشده است. در توبه همیشه به روی فرد باز است و انسان می تواند همیشه صفات اخلاقی را در خود رشد دهد.

روش آموزش اخلاق در دین اسلام

۱- تقلید و سرمشق گیری

۲- استفاده از داستانها و مثلها

۳- تذکر و امر به معروف و نهی از منکر

گفتار نهم

پر خاشگری

هدف کلی فصل:

آشنایی با مفهوم پر خاشگری و منشأ و چگونگی کنترل آن

طرح موضوع

عصر ماعصر پرخاشگری است و شاهد کشتارهای جمعی ،
قتلهای انفرادی ، تبعیض و تجاوزهای زیادی می باشیم.
و همه آنها را انسانها انجام می دهند در این فصل
ماهیت پرخاشگری و موضوعات مربوط به آن بررسی
می شود.

تعریف پرخاشگری

رفتاري که هدف آن صدمه زدن به خود یا دیگری از روی
قصد و عمد باشد

نظرات نسبت به پرخاشگری

۱- امری است ذاتی مانند دید گاه روان کاوی

۲- حاصل عوامل اجتماعی و یادگیری است

دلایل مدافعان ذاتی بودن پرخاشگری

تغییرات فیزیولوژیکی و زیست شناختی گوناگون که هنگام خشم روی می دهد.

نقش رسانه های همگانی در آموزش پرخاشگری

رسانه های گروهی ، به عنوان وسایل ارتباط جمعی ، در
شکل دهی و آموزش دادن رفتارهای گوناگون نقش
مهمی به عهده دارند.

روشهای کنترل پرخاشگری

تنبيه رفتار پرخاشگرانه

تنبيه الگوى پرخاشگر

استدلال کردن

منحرف کردن ذهن فرد

گفتار دهم

نگرش ها و چگونگی تکوین آنها

هدف کلی فصل:

آشنایی با مفهوم نگرش ، بررسی جنبه های گوناگون و
چگونگی شکل گیری آنها

تعریف نگرش

«ترکیب شناختها ، احساسها ، و آمادگی برای عمل نسبت به یک چیز معین را نگرش شخص به آن چیز می گویند.

عناصر نگرش

۱- عنصر شناختی تبادل اعتقادات و باورها

۲- عنصر احساسی

۳- عنصر رفتاری

تفاوت نگرش و علاقه

نگرش نوعاً به عنوان احساس نسبت به شیء یک نهاد
اجتماعی با یک گروه تصور می شود و علایق احساس
فرد نسبت به یک فعالیت

عوامل موثر در تکوین نگرشها

۱- برآورده شدن نیازهای شخص

۲- مراجع اطلاعاتی

۳- تعلق گروهی

۴- شخصیت فرد

گفتار یازدهم

چهار چوب های نظری برای مطالعه نگرش ها

هدف کلی فصل:

آشنایی با چهار چوب های نظری و الگوهای مختلف در

شکل گیری نگرش ها

الگوهای شکل گیری و تغییر نگرش ها

۱- الگوی شرطی شدن و تقویت

۲- الگوی مشوقها و تعا رضها

۳- الگوی هماهنگی شناختی

الگوی شرطی شدن

نگرشها رمانند سایر رفتارها حاصل شرطی شدن ، تقویت
و تقلید می داند.

الگوی مشوقها و تعارضها

نگرشها را به صورت یک الگوی سود و زیان می بیند. یک
نگرش وقتی مشوقهای نگهدارنده آن برقرار باشند دوام
خواهد داشت و وقتی مشوق تازه ای که قویتر از مشوق
قبلی است ارائه شود امکان تغییر آن فراهم می شود.

الگوی هماهنگی شناختی

الگوی هماهنگی شناختی خود شامل نظریه تعادل و نظریه توافق است. در یک نظام تعادلی ، دو شخص و یک شیء یا سه شخص در روابط متقابل اند. بسته به نوع ارتباط سه جانبه ای که موجود است وضعیت کلی نظام یا در حال تعادل خواهد بود و یا در حال عدم تعادل.

گفتار دوازدهم

الگوهای تغییر نگرشها

هدف کلی فصل:

آشنایی با مفاهیم بنیادی و نقطه نظرهای موجود

پیرامون تغییر نگرشها

الگوهای تغییر نگرش ها

۱- الگوی محرک . پاسخ

۲- الگوی شناختی

۳- الگوی روانکاوانه

الگوی یادگیری

این الگودر مورد تغییر نگرش بیشتر به اصول یادگیری در
این زمینه معتقد است. یعنی نگرشها با تغییر الگوهای
تقویت یا با تغییر دادن مشوق های نگه دارنده آنها
تغییر می یابند.

یک نمونه از الگوی یادگیری برای تغییر نگرش الگوی هاولند

در این الگو تغییر نگرش از محرک آغاز و بعد به مرحله توجه ، ادراک ، و پذیرش رسیده و بالاخره به تغییر نگرش می انجامد. در این الگو پیامی که هدف آن تغییر نگرش است با پیام ارسال ، زمینه پیام و شخصیت پیام گیردر تعامل است.

الگوهای شناختی تغییر نگرش

۱- الگوی قضاوت اجتماعی: بردرک فرد و قضاوت او
تاکید دارد.

۲- هماهنگی شناختی: انسان پیام هایی را می پذیرد که
با نگرش او هماهنگی داشته باشند.

نظریه های کارکردی

این نظریه ها در چهار چوب الگوی روان کاوانه طرح شده اند و معتقدند که نگرشها به این علت در شخص پدیدارند که کارکردها مشخصی مانند کمک به سازگازی ، تداوم ارزش ها و اشاعه علم دارند و برای تغییر نگرش باید کارکردی را که نگرش در خدمت آن است تغییر داد.

گفتار سیزدهم

اندازه گیری و سنجش نگرش ها

هدف کلی فصل:

آشنایی با روشهای سنجش نگرشها و مزایا و محدودیتهای
هر یک از آنها

روشهای سنجش نگرش

۱- انواع مقیاس ها

۲- مصاحبه زمینه یاب

۳- فنون پوشیده

مقیاس های نگرش

الف- مقیاس ترستون

ب- مقیاس لیکرت

ج- مقیاس آمادگی برای عمل

د- مقیاس یوگاردوس

ه- مقیاس تراکی گاتمن

و- مقیاس افتراق معنایی

روشهای فرانکن در مطالعه نگرش ها

۱- آزمونهای فرانکن مانند آزمون رورشاخ و T.A.T

۲- فنون پوشیده و مبدل

The End

